

УНАПРЕЂИВАЊЕ И УСКЛАЂИВАЊЕ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

са захтевима савременог друштва — легислатива, пракса и одрживост

Др Ана Савић • председница КАССС-а

1. ЗАШТО МЕЊАМО ПРОГРАМЕ?

Полазне основе за конципирање студијских програма

ЗАХТЕВИ ДРУШТВА

- очување и подизање нивоа културе
- убрзавање привредног развоја
- већа ефикасност и економичност
- унапређење професионализма

ЗАХТЕВИ ТРЖИШТА

- расположивост радне снаге
- оптималан ниво обучености
- адекватност компетенција

ВРЕМЕНСКА ДИМЕНЗИЈА

- друштвена и тржишна динамика
- научно-технолошка динамика
- потреба за периодичним преиспитивањем програма

2. КОНТИНУИРАНИ ПРОЦЕС

Унапређивање и промена студијских програма

- Праћење социјалне и привредне динамике.
- Праћење научно-технолошког развоја.
- Оптимизација наставних планова ради веће ефикасности образовног процеса.
- Осавремењивање садржаја предмета и исхода учења.
- Усклађивање компетенција дипломираних студената са реалним потребама тржишта рада.

ПРАЋЕЊЕ

АНАЛИЗА

ПРОМЕНА

3. ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ

Легислативни и институционални оквир

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КОНЦЕПТ

- државно и приватно високо образовање
- факултети интегрисани у универзитете
- високе струковне школе интегрисане у академије струковних студија

НИВОИ СТУДИЈА

- основне студије
- мастер студије
- докторске студије

Структура мора бити повезана са јасним исходима учења и компетенцијама.

ОРГАНИЗАЦИЈА СТУДИЈА

- школска година — два семестра
- семестар — 15 наставних седмица
- организација наставе у оквиру прописаног оптерећења студената

4. ОДРЖИВОСТ ПРОГРАМА

Буџетирање студијских програма

ТРОШКОВИ НАСТАВЕ

- Укупан фонд часова и нормализована цена наставног часа.

ТЕКУЋИ ТРОШКОВИ

- Одржавање простора, опреме, лабораторија, информационих система и друге инфраструктуре.

ИНВЕСТИЦИОНИ ТРОШКОВИ

- Обнова и развој инфраструктуре, опреме и технолошких капацитета.

Кључно питање: колики је стварни трошак квалитетне реализације програма по студенту?

5. ИЗАЗОВИ СИСТЕМА

Постојећа пракса: где настају разлике?

- Велика разноврсност и бројност студијских програма.
- Значајне разлике у броју студената између програма.
- Велике разлике у трошковима наставе по студенту.
- Неуједначена економичност појединих установа, одсека и студијских програма.

БРОЈНОСТ ≠ ОДРЖИВОСТ

Одрживост захтева истовремено сагледавање квалитета, потреба тржишта, трошкова и развојне улоге програма.

6. ОСНОВА ЗА ДИСКУСИЈУ

Предлог оквира за оцену постојећих студијских програма

1. БРОЈНОСТ

- упис, активни студенти, завршавање

2. ЕФИКАСНОСТ

- пролазност, трајање студија, искоришћеност ресурса

3. РЕЛЕВАНТНОСТ

- потребе тржишта рада и развојне потребе

4. КВАЛИТЕТ

- исходи учења, компетенције, наставни капацитети

5. ЕКОНОМИЧНОСТ

- трошак програма нормализован по студенту

6. ОДРЖИВОСТ

- могућност квалитетне реализације у наредном периоду

7. МОГУЋИ ПРАВЦИ УНАПРЕЂЕЊА

Од анализе до одлуке

- Задржавање програма уз циљано осавремењивање садржаја.
- Рационализација фонда часова и организације наставе.
- Повезивање сродних садржаја и заједничко коришћење ресурса.
- Промена уписне политике у складу са реалном тражњом.
- Преиспитивање програма који дугорочно не остварују минималну бројност, релевантност или одрживост.

Циљ није смањење понуде само по себи, већ квалитетнија, релевантнија и одржива понуда студија.

8. КЉУЧНЕ ПРЕПОРУКЕ

- Економска оптимизација захтева обрачун трошка студијског програма нормализованог по студенту.
- Бројност програма мора се анализирати заједно са тржишним и развојним потребама.
- За сваку одлуку потребна је детаљна анализа бројности, ефикасности, квалитета и одрживости.
- Промене студијских програма треба да буду планске, аргументоване и усмерене ка очувању квалитета образовања.

ПИТАЊА ЗА ДИСКУСИЈУ

- 1 Који показатељи треба да буду пресудни при процени одрживости студијског програма?
- 2 Како ускладити економичност са обавезом очувања квалитета и развојне улоге високог образовања?
- 3 Када је рационализација програма оправдана, а када може угрозити образовну понуду?
- 4 Како обезбедити да одлуке буду засноване на подацима, а не само на тренутној бројности уписаних?

ОДРЖИВ СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

КВАЛИТЕТ + РЕЛЕВАНТНОСТ + БРОЈНОСТ + ЕФИКАСНОСТ + ЕКОНОМИЧНОСТ

Одлуке о развоју студијских програма треба да буду засноване на подацима, потребама друштва и тржишта рада, али и реалним могућностима високошколских установа.

Циљ није рационализација сама по себи, већ квалитетно, релевантно и дугорочно одрживо високо образовање

ХВАЛА ВАМ НА ПАЖЊИ